

The background is a solid teal color. Scattered across the upper two-thirds of the page are several geometric shapes: a large yellow circle at the top center, a yellow semi-circle to its left, a green semi-circle to its right, a large orange circle on the left side, a pink semi-circle below the orange circle, a purple circle at the bottom right, and a dark purple semi-circle to the right of the pink semi-circle.

אפשר לחשוב

קטלוג פעילות חינוכית

על הארגון

אפשר לחשוב הינה עמותה העוסקת בחינוך לחשיבה ביקורתית ואוריינות פוליטית בקרב צעירים ונוער בישראל, ומהווה כיום ספק תוכן חינוכי מוביל. התכניות החינוכיות שלנו עוסקות בהנגשת ידע תוך שילוב שיח זהותי ורגשי באמצעות צוות מנחים ומנחות מקצועי, הרצאות ומפגשים עם דוברים/ות מומחים וסיורי עומק באזורים שונים בארץ. התכנית מתמקדת בגיבוש זהות ואחריות אזרחית-פוליטית תוך עיסוק מרכזי בנושא הסכסוך הישראלי-פלסטיני. העמותה, אשר החלה במקור כמחלקה החינוכית של 'הפורום לחשיבה אזרחית', מאמינה כי גיבוש עמדה אחראית, מושכלת וערכית צריך להתבסס על ידע - מרכיב שכיום חסר במרבית מערכות החינוך השונות. מנחי ומנחות **אפשר לחשוב** פוגשים מידי שנה אלפי אנשי חינוך, צעירים ובני נוער, בעיקר במכינות קדם-צבאיות, שנות שירות ובתי ספר.

על התכנים

בתוך המציאות הישראלית המורכבת, בימים בהם הסכסוך הישראלי פלסטיני גובה מחירים כבדים מאי פעם והשסע הפוליטי הולך ומחריף, ובעידן של דיסאינפורמציה ופייק ניוז, נראה שאין מנוס מלהידרש לשאלות רבות, ביניהן: כיצד הגענו למצב זה? מתי ואיך התחיל הסכסוך? מה השלכותיו על החברה הישראלית ועל עתיד המדינה? ואיזה פתרון, אם בכלל, ייתכן לו? התכנים ואופן ההנחיה שלנו בנויים ברגישות ומתוך תפיסה פדגוגית ייחודית, המשלבים הנגשת ידע מורכב בצורה אינטראקטיבית ובהירה, בלמידה סדנאית המתקיימת תוך ניהול שיח ודיון רגשי וערכי. תכני הסדנאות עוברים התאמה מתמדת למציאות המשתנה תדיר. צוות **אפשר לחשוב** מתאים את התכנית החינוכית לצרכים הייחודיים של כל בית ספר, בדיאלוג ובשותפות עם הצוות החינוכי. זאת, תוך חשיבה הוליסטית על הכנה מיטבית של התלמידים/ות לפעילות, ועל איסוף ואינטגרציה עם המשך תכנית הלימודים הבית ספרית.

מספרים עלינו

"אני לוקחת מהפעילות לקבל ולהבין טוב יותר את כל הנקודות מבט על הסיטואציה ולהתעמק בהן, ואיך אפשר לקיים שיח בחברה הישראלית" **תלמידת י"א מאנקורי יפו**

"למדתי על החשיבות להסתכל על התמונה המלאה כדי להבין את הסכסוך היטב, ולקבל דעות של אחרים גם אם הן מנוגדות לשלי" **תלמיד כיתה י' מתיכון הניסויי**

"תחושה של למידה משמעותית ומאוד רלוונטית עבורנו. ממש שמחנו על שיתוף הפעולה אתכם" **רכזת חברתית, תיכון גאולה**

"אלה היו שלושה ימים מורכבים, מאתגרים אך בעיקר ייחודיים ומשמעותיים לתלמידים ולצוות החינוכי" **רכז חברתי, עמקים תבור**

"היה מעולה! ממש! את רואה את התגובות בקבוצה, וגם בשיחות שהיו לי עם החברה הקשים יותר, היה ממש וואו." **רכז חברתי, תיכון בויאר**

פעילות הדגל שלנו

סמינר ייחודי בן שלושה ימים המשלב יחידות תוכן בהנחיה כיתתית, מפגשים עם דוברים וסיור עומק מחוץ לכותלי בית הספר. הסמינר נבנה כתהליך הדרגתי, ובמהלכו מעמיקים התלמידים/ות את ההיכרות והידע על המציאות הפוליטית העכשווית בישראל, תוך התמקדות בסכסוך הישראלי-פלסטיני. במהלך הסמינר ייחשפו התלמידים/ות לעמדות מגוונות שקשורות לסוגיות המרכזיות, יבחנו את עמדותיהם ואת זהותם הערכית האישית ביחס אליהן, ולבסוף יעסקו יחד בבחינת האפשרויות המוצעות לעתידה של החברה הישראלית ומדינת ישראל.

מטרות חינוכיות

- פיתוח חשיבה ביקורתית ויכולת התמודדות עם סוגיות מורכבות.
- העמקת ידע והבנה של המציאות הפוליטית האקטואלית בהקשר של הסכסוך הישראלי-פלסטיני.
- רכישת כלים ומיומנויות לניהול שיח ודיון פוליטי מעמיק, מבוסס ידע וביקורתי.
- הגברת המוטיבציה למעורבות אזרחית ולגיבוש עמדה מושכלת.

לו"ז התכנית

יום א' - בבית הספר

- נקודת הזמן הנוכחית - יחידת מבוא
- ד"ש לסכסוך - התפתחות הסכסוך לאורך השנים

יום ב' - מחוץ לבית ספר

- סיור בירושלים: סוגיות בחברה הישראלית
- מפגש עם תושב/ת מזרח ירושלים + שיח עיבוד
- פאנל עמדות פוליטיות

יום ג' - בבית הספר

- המפה הפוליטית: ימין ושמאל בישראל
- עם המבט לאופק: דמות החברה הראויה

- כל התכנים יותאמו לצרכים הלימודיים והארגוניים של בית הספר בדיאלוג שוטף עם הצוות החינוכי.
- קיימת אפשרות לסבסוד סיור בירושלים במסגרת "ירושלים שווה".
- גודל הקבוצה הוא עד 25 תלמידים/ות.

תכנים מרכזיים

נקודת הזמן הנוכחית

בשיעור המבוא נמפה את מחירי המלחמה והשלכותיה, תוך סקירת קולות מגוונים בחברה הישראלית כלפי סוגיות מרכזיות שעומדות על סדר היום הציבורי.

ד"ש לסכסוך

נלמד את מושג ה"נרטיב" ואת הפרספקטיבות השונות להתבונן במציאות, תוך הבחנה בין עובדה לפרשנות לדעה, וכיצד ניתן להבדיל ביניהן. עם כלים אלו, נסקור אירועי מפתח בהתפתחותו ההיסטורית הסכסוך הישראלי-פלסטיני.

סיור סוגיות חברתיות בירושלים

סיור המועבר על ידי מורי הדרך המנוסים של **אפשר לחשוב**. הסיור מתקיים לאורך קו התפר בין מזרח למערב ירושלים ובו נשאל שאלות על המציאות הגיאופוליטית שמעצבת את המרקם החברתי בעיר. במהלך הסיור מתקיים מפגש פתוח עם פעיל חברתי תושב מזרח ירושלים, שבו מוזמנים התלמידים לשאול שאלות בכל נושא העולה על רוחם.

פאנל עמדות פוליטיות

נסקור קשת של עמדות על הספקטרום הפוליטי, בהנחיית צוות **אפשר לחשוב**. הפאנל נותן מקום לפעילים חברתיים ממחנה הימין, השמאל והמרכז, ומאפשר ביטוי מורכב ומפורט לכל אחת מהעמדות. צורת הפאנל חושפת את התלמידים/ות למודלינג של שיחה בונה, מנומקת ומכבדת בין אנשים המחזיקים בעמדות שונות מתוך החברה הישראלית. הפאנל מאפשר לתלמידים גם לשאול שאלות קשות ולאתגר את הדוברים, ובכך להתנסות בעצמם בגיבוש עמדה ערכית ובניהול שיח פוליטי מורכב.

המפה הפוליטית

ימין ושמאל בישראל – יחידה שבה נלמד על התהוות מחנות הימין והשמאל בישראל לאור הסכסוך בעשורים האחרונים, ובה נעמיק בהבנה יותר הוליסטית ומורכבת של תפיסות העולם הללו בישראל ובעולם. נלמד גם על המשא ומתן ההיסטורי לשלום בין ישראל לפלסטינים, ונעסוק באפשרות לשינוי בתמונת המציאות לאור שינויים בעבר.

עם המבט לאופק: דמות החברה הראויה

ביחידה זו נפנה את המבט אל עבר העתיד. תחילה נעסוק באפשרות לדמיין תמונת עתיד ברת קיימא ובטוחה בישראל. לאחר מכן, נלמד את שלוש הגישות המרכזיות לעתיד הסכסוך הישראלי-פלסטיני, תוך קיום דיבייט כיתתי ביחס אליהן. המיומנות העיקריות שעוברות ביחידה זו הן פיתוח חשיבה מורכבת ופיתוח שריר התקווה והאפשרות לחוש אותה.

סמינרים חינוכיים

אפשר לחשוב מציעה תוכנית שבועית מעמיקה בנושא הסכסוך הישראלי-פלסטיני והמציאות הפוליטית בישראל, שבנויה על פי מודל הדומה לסדרות במכונות קדם צבאיות. התכנית כוללת שיעורים והנחיות קבוצתיות, סיורים, מפגשים עם דוברים, פאנלים ועוד. אורך הסמינרים 3-5 ימים והם מתקיימים לרוב מחוץ לבית הספר, כאשר היציאה מחוץ למוכר מאפשרת תהליך עומק אישי המעובד בתוך הכיתה, ומאיצה תהליכי בירור וגיבוש עמדות.

תהליך בניית הסמינר ייחודי ומותאם לכל בית ספר על פי הצרכים הלימודיים והרגשיים של תלמידיו/ות השכבה. הסמינר נבנה בידי צוות **אפשר לחשוב** בשותפות ובדיאלוג מלא עם הצוות החינוכי החל משלב התכנון והתיאום ועד להוצאה לפועל של הסדרה.

היות שחווית הסמינר אינטנסיבית והוא כולל בתוכו תכנים מורכבים, שעשויים לעורר תחושות מגוונות, ההמלצה היא לתאם לאורך הסדרה מנחה קבוע/ה מטעם **אפשר לחשוב**, אשר יערוך עיבודים קבוצתיים וילווה את התהליך החינוכי. ליווי קבוע והנחיה קבוצתית מאפשרים לתלמידים/ות את ההזדמנות המיטבית לחוות את השבוע בצורה מעמיקה ומשמעותית.

מטרות חינוכיות בסמינרים

- הבנת הקשר והחיבור האישי של התלמידים לסוגיות חברתיות ופוליטיות עכשוויות ולהקשר הרחב של הסכסוך הישראלי-פלסטיני.
- פיתוח חשיבה ביקורתית ומורכבת ואוריינטציה פוליטית, המבוססת על ידע ועל היכרות עם קולות שונים בחברה הישראלית.
- חיזוק תחושת אחריות אזרחית ומעורבות המבוססות על תפיסת זהות אישית וחברתית.



לו"ז לדוגמה

יום א' - מבואות והכנה

- שיעור מבוא: ישראל במזרח התיכון (מנחה)
- סדנה: סיפורו של הסכסוך: אירועים מרכזיים בהתפתחות הסכסוך (מנחה)
- היכרות ותיאום ציפיות לסמינר + הכנה לימי השטח (מנחה + צוות חינוכי)

יום ב' - להכיר את ההווה

- סדנה: ירושלים בין מזרח ומערב (מנחה)
- סיור בירושלים (מורה דרך)
- מפגש: שיח פעיל חברתי (מורה דרך + מנחה)
- עיבוד וסיכום יום (מנחה)

יום ג' - להכיר את הקולות

- יום בגוש עציון: סיור רכוב ומפגש עם אולפנה / ישיבה
- מפגש עם משפחה שכולה מה-7.10
- עיבוד לשיחה (מנחה)
- ערב סרט

יום ד' - להכיר את ירושלים

- סיור על חומת ההפרדה בירושלים + מפגש עם תושב מזרח העיר (מורה דרך)
- זמן חופשי בשוק מחנה יהודה
- פאנל עמדות פוליטיות מכל הקשת (בהנחיית מנחה אפשר לחשוב)
- עיבוד וסיכום (מנחה)

יום ה' - להביט אל העתיד

- סדנה: תמונת עתיד ופיתרונות מדיניים (מנחה)
- הביטחון בישראל - שיחה עם בכיר לשעבר במערכת הביטחון
- פאנל פיתרונות מוצעים לסכסוך (פאנליסטים בהנחיית המנחה)
- עיבוד פאנלים וסיכום סמינר (מנחה)



ימי עיון והרצאות סביב אירועי השעה

אפשר לחשוב מציעה גם ימי עיון וסמינרים המותאמים למועדים בלוח השנה – כגון יום הזיכרון לרצח רבין, יום ירושלים ועוד – וכן לאירועים אקטואליים ונושאים שעל סדר היום הציבורי.

קורס השכלה כללית

קורס סמסטריאלי בן 10 מפגשים לתלמידי/ות כיתות י', שבו נלמדים נושאים מרכזיים בהתפתחות הסכסוך הישראלי-פלסטיני ובפוליטיקה הישראלית העכשווית. הקורס בנוי בצורה הדרגתית, כולל למידת מושג הנרטיב, הבחנה בין עובדה, דעה ופרשנות, ממקורותיו ההיסטוריים של הסכסוך ועד למציאות הנוכחית. הלמידה משלבת הוראה עם למידה סדנאית וחוייתית במגוון אמצעים מפעילים ואינטראקטיביים, המותאמים לגיל ולשלב ההתפתחותי. הלמידה משלבת דיונים רבים ורכישת מיומנויות העמקה בידע, שיח ביקורתי ומורכב, ומיומנויות ניהול דיון ושיח מורכב בכיתה, המאפשר לתלמידים/ות מקום לבטא מגוון עמדות ודעות.

סיורים

אפשר לחשוב מציעה סיורי עומק בהדרכת מורי דרך מוסמכים ומנוסים, שמעמיקים את העיסוק בסוגיות חברתיות ועכשוויות דרך מפגש בלתי אמצעי עם השטח, עם תושבים, ועם האופן שבו סוגיות חברתיות מתבטאות בפועל. מורי הדרך שעובדים עם **אפשר לחשוב** עברו הכשרה לעיסוק בנושאים גיאופוליטיים ומנוסים בעבודה עם קבוצות נוער. ישנה אפשרות לסבסוד חלקי של סיורים בירושלים במסגרת פרויקט "ירושלים שווה". הסיורים במגוון נושאים ואזורים:

- סיור וניווט עירוני לאורך תוואי הרכבת הקלה בירושלים
- סיור על קו התפר בין מזרח למערב העיר
- סיור בנושא קדושת ירושלים לדתות השונות
- סיור ביפו – מיקרוקוסמוס של יחסי יהודים וערבים
- סיור בעוטף עזה בעקבות אירועי ה-7.10
- סיור בשומרון
- סיור בגוש עציון
- סיור וניווט עירוני בחיפה (כולל אפשרות לסיור טעימות)



הרצאות מומחה פופולריות

ניתן לתאם הרצאות העמקה שכבתיות עם מומחים מהשורה הראשונה: חוקרים, אנשי שטח ובעלי ידע מעשי – בנושאים הקשורים למזרח התיכון ולסכסוך הישראלי-פלסטיני, מזוויות מגוונות. זמינות כהרצאות חד פעמיות או כשילוב בימי עיון, בסדרות ובסמינרים, ויכולות לעבור התאמה לשכבות גיל שונות. מומלץ לתאם סדרה של הרצאות מומחה על מנת לקבל הקשר רחב וחיבור בין נושאים שונים.

שורשי הסכסוך

סקירת מקורות התפתחותו של הסכסוך הישראלי פלסטיני תוך העמקה באירועים מרכזיים שעיצבו את מהלכו, מנקודת מבט נרטיבית ועשירה.

ישראל במזרח התיכון

הרצאת מבוא לגיאופוליטיקה אזורית, סקירת המרחב המזרח תיכוני במבט על, החלוקה למדינות השונות, זהויות דתיות ואתניות מגוונות, שיתופי הפעולה והכוחות הפועלים כיום.

מבוא לאסלאם

יסודות דת האסלאם ובסיס הקוראן, התפתחות האסלאם בעולם הערבי לאורך ההיסטוריה, יחסו של האסלאם ליהדות, ותמורות עכשוויות באסלאם.

על מה המהומה עם איראן?

הרצאת סקירה על ההיסטוריה של איראן, המהפכה והשלכותיה, המרוץ של איראן לגרעין, יחסי איראן וישראל וכיצד נוצרה והתפתחה המערכה האחרונה בין השתיים.

רצועת עזה וישראל

סיפור התהוותה של רצועת עזה, עליית תנועת חמאס, התפתחות מרקם החיים בעזה ויחסיה עם ישראל, ההתנתקות, השבעה באוקטובר והמלחמה שמאז.

תהליך השלום ההיסטורי

סקירת תהליכי הסכמי השלום עם מצרים ועם ירדן וניסיונות השלום עם הפלסטינים - מוועידת מדריד ועד ימינו.

מבט לעתיד: פתרונות מדיניים

מבוא על סוגיות הליבה במשא ומתן בעניין עתיד הסכסוך, ולאחריו סקירת פתרונות שונים שעל הפרק – שתי מדינות לשני עמים, ארץ לכולם, תוכנית ההכרעה, ניהול הסכסוך - תוך סקירת יתרונות וחסרונות של כל אחד מהם.

סדנאות העמקה למורים

מפגש בסיס: שיח פוליטי בבית הספר

במציאות המדינית, החברתית והביטחונית בישראל, לאנשי ונשות חינוך תפקיד קריטי: לאפשר לתלמידים הבנה עמוקה של המציאות ותחושת מסוגלות להשפיע עליה.

אבל האם יש לנו – המורים – את הידע, הביטחון והמיומנויות לקיים בכיתה שיח עדכני, מורכב ומכיל? כדי לסייע במשימה זו יצרנו סדנת העמקה המיועדת למורי תיכון, המועברת על-ידי מנחים ומנחות המנוסים בחינוך פוליטי, שהוכשרו במיוחד על ידי **אפשר לחשוב**. משך המפגש הוא 90 דקות.

מטרות המפגש:

- מתן ידע, ביטחון ומיומנויות הדרושים לשם שילוב חינוך פוליטי בכיתות, עם דגש על עיסוק בסכסוך הישראלי פלסטיני.
- הזדמנות לעיבוד חששות ופחדים לגבי עיסוק בנושאים פוליטיים ובסכסוך בפרט בבית הספר.
- הזדמנות לבטא דעות והשקפות שונות בסביבה בטוחה.
- מתן כלים לניהול שיח מקדם סביב נושאים טעונים - בחדר המורים ובכיתות הלימוד.

מפגש העמקה

המפגש השני בסדרה מיועד לצוותים חינוכיים המעוניינים לשלב לימוד משמעותי על הסכסוך בכיתות, וזקוקים להכוונה ולתמיכה בבניית מהלך חינוכי המתכתב עם תכנית הלימודים במקצועות השונים. המפגש יעסוק באפשרות לשלב נושאים פוליטיים ועכשוויים שאינם מופיעים בתכנית הלימודים הסטנדרטית, בצורה מיטיבה, מקדמת ובעלת ערך.

מטרות המפגש:

- מתן כלים פרקטיים ליישום הידע והמיומנויות שרכשו המורים בסדנאות הקודמות על חינוך פוליטי ועל הוראה על הסכסוך.
- מתן מיומנויות לניהול שיח מורכב ומעמיק, וליצירת מעורבות בריאה של התלמידים/ות.
- העמקה ביכולת להפוך מידע "יבש" לידע רלוונטי, אקטואלי ומעורר מחשבה ורגש, כך שיעבור בצורה מעניינת ואינטראקטיבית.
- מומלץ לתאם בנוסף למפגש הבסיס ולמפגש ההעמקה גם הרצאת מומחה להעשרת הצוות, הרצאות זמינות במגוון נושאים.





להזמנת פעילות:

אופל ארבל
מנהלת פעילות חינוכית
054-596-8946

התכניות החינוכיות של אפשר לחשוב מוכרות במערכת גפן
במסלול הירוק מאז שנת תשפ"ג, ובמסלול הכחול החל מתשפ"ו.
מספר תכנית: 14318

**אפשר
לחשוב**

